

הנדרוש מהרופאים מעשה-ניסים?

האמנם מניח יוחנן האוזמן שדי יהיה ב"חלר ציות" של הרופאים ובמציאת תרופות ל"מחלות-עדר", כל עוד הטיפול בעדרים יהיה נתון בידי "בוקרים של ימינו", כפי שהוא הציג אותם במאמרו? מה תועיל חכמת הרופא במלחמתו בפגעים השונים כשאין בעל העדר שם לב במידה מספיקה להופעת התאנה בפרותיו, חולב פרות המניבות 40 ליטר בשיטת הסרט הנע, אינו מתפנה להשגחה נאותה על ההמלטות וכי' וכי'?

האם לא ידוע לכולנו ששלומה של הפרה, וביחוד של זו בעלת-כושר ההנבה של 6000-8000 ליטר, תלוי בראש וראשונה בבעליה? לפני כ-40 שנה, כשהייתי בדנמרק, נודמן לי לבקר באילו משקי חלב שכבר אז הגיעו להישג של 6000 ליטר חלב לפרה בשנה. כש-שאלתי אם הם נזקקים לפועלים שכירים או ל"פראקטיקאנטים" (משתלמים), הרי תשובתם היתה אחת ויחידה: "בפרות מטפלים רק אני ואשתי, או מישהו מבני המשפחה. את השכירים מעסיקים בעבודות השדה בעיקר".

ואולי יש ללמוד משהו בנידון זה גם מהנע-שה והנשמע בארצנו? איני יכול לציין שבכל המשקים המשפחתיים-המושביים הטיפול בעדר החלב הוא "על הגובה" ואף על פי כן מתפרס-מים בזמן האחרון נתונים המוכיחים ששיעורי ההתעברות בעדרים המשפחתיים עולים על אלה שבעדרים הקיבוציים. הרי אין להעלות על הדעת שהרופאים מתמסרים באופן מיוחד לטיפול בפרות שבמושבים ומונחים חס וחלילה את אלה שבעדרים הקיבוציים. וגם עובדת שיעורי התמור-תה הקטנים יותר בשגר בעדרי המושבים, בלידה ובינקות, מוכיחה משהו.

לא יעילו — לא רופאים, לא מדריכים, לא מומחים לתזונה ולא יועצים-מומחים מחוץ-לארץ לאותם עדר-חלב שאינם זוכים בבעלים או ב"צוותי-עובדים" מסורים ומתמידים. לי נר-אה שלפני הפנייה לרופאים והתביעה לחלוציות "מחודשת" מצידם יש ליטול את הקורה מבין עינינו! י. ע.

במאמר "העזרה הווטרינארית והשינויים בע-נף" פותח יוחנן האוזמן במחמאה לרופאים על עבודתם המסורה בעבר, בהמשך דבריו הוא מתעכב על השינויים שחלו בענף ב-10 השנים האחרונות, ולבסוף הוא תובע "חלוציות" מהרופ-אים, שיכירו בשינויים ויתאימו את הגשת העזרה הווטרינארית למציאות החדשה.

ואילו הם השינויים העיקריים? מיכון העבר-דה, גודש של מ"מ בתפריט המזון, שינויים במבנים ובטיפול שאין הפרות שוות להם, תנר-בות של 6000-7000 בממוצע (ותנבות שיא של 10 אלפים ולמעלה מזה), ו"בוקר" של ימינו, שאינו יודע לזהות את פרותיו, אינו מתעניין במוצאן ואינו מכיר את תנובותיהן. הוא מציין עוד שמשק אשר זוכה במנהל חשבונות חרוץ עשוי להתפאר בענף בקר רווחי למדי, אלא שתמורת הישג זה אנו משלמים בערעור בריאות הבקר (מחלות עטין, תמותת שגר, אי-התעברות ועוד) שעלות "לפגוע קשה בהישגים שלנו ואף לסכן את עצם קיומו של הענף..."

ולסיכום, נזכר אני בדברי הרופא הראשי של בית-הספר לרפואה הווטרינארית בקורנל, ארצות-הברית (ד"ר רוברטס), איתו סיירתי במשך שלושה ימים ברפתות שבאיזור בית-הספר. בענין הגשת עזרה רפואית הוא אמר: יש לנו מוסדות מחקר ברוב מדינות ארצות-הברית ומושקעים סכומים ענקיים במחקר על דרכי מלחמה במחלות שונות של הבקר (ובעלי-חיים אחרים), אבל בינתיים אין כל תחליף לטיפול השיטתי בפרה החולה הבודדת, ממנה מתפרנס האיכר.

ועוד הערה: הבעיות בהן נגע י. ה. במאמרו אינן מתלבנות ובודאי אינן מוצאות את פתרונן על-ידי מאמרים בספרות המקצועית. יש בהחלט מקום לדיון במוסד המתאים ("החקלאית"), ביחד עם הרופאים האחראיים לשירות, בכל פרט ופרט של הבעיות. בדרך זאת ניתן יהיה לקדם את הענינים ביתר יעילות.

אליעזר ישראלי

כפר-בלום